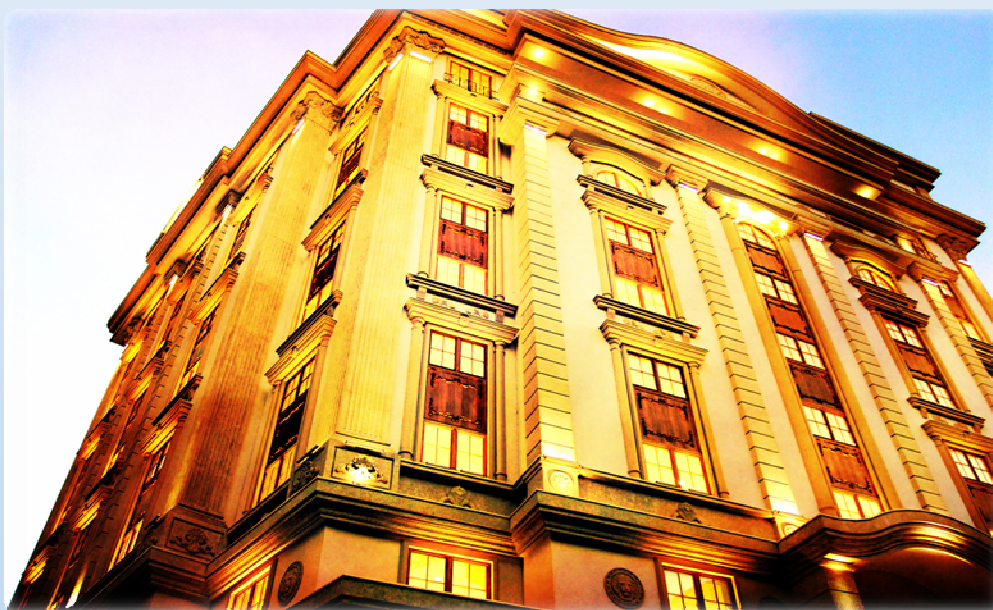

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ
ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

август, 2018 година

СОДРЖИНА

Резиме	2
I. Реален сектор	
Индустриско производство	3
Број на работници во индустријата	4
Деловни тенденции во преработувачката индустрија	5
Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите	6
Инфлација	6
Берзански цени	7
2. Надворешнотрговска размена	
Извоз	8
Увоз	9
Салдо на трговска размена	10
Валутна структура	11
3. Фискален сектор	
Буџетски приходи според економската класификација	11
Приходи по буџетски корисници	12
Буџетски расходи според економската класификација	13
Расходи по буџетски корисници	15
Буџетско салдо	17
4. Социјален сектор	
Нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ	17
Плати	18
Пензии	19
5. Монетарен и финансиски сектор	
Примарни пари	20
Депозитен потенцијал	20
Кредити на банките	21
Каматни стапки на депозитни банки	21
Пазар на капитал	22
Девизни резерви	22

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

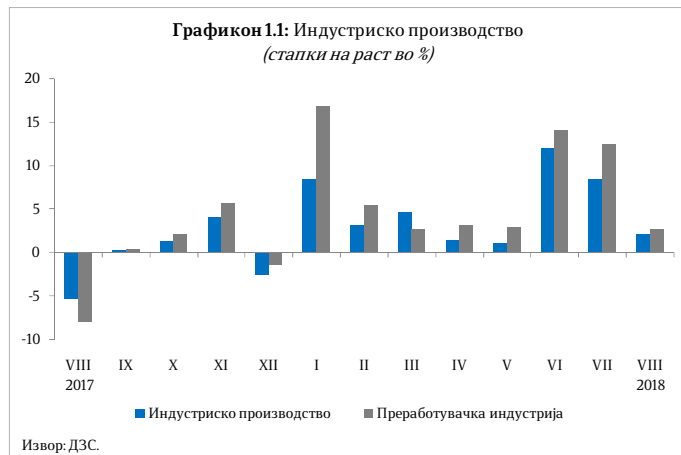
август, 2018 година

- Индустриското производство во август 2018 година забележа раст од 2,1% во споредба со август 2017 година;
- Потрошувачките цени во август 2018 година се зголемија за 1,5% во однос на август 2017 година, по годишниот раст од 1,7% во јули 2018 година. Просечната стапка на инфлација во периодот јануари - август 2018 година изнесува 1,5%;
- Во периодот јануари – август 2018 година извозот забележа раст од 14,9%, а увозот од 11,8%, што резултираше со зголемување на трговскиот дефицит за 3,4%, споредено со истиот период од 2017 година;
- Вкупните приходи на Буџетот во првите осум месеци од 2018 година изнесуваа 121.634 милиони денари, односно 18,3% од БДП, што претставува поголемо остварување за 4,8% во однос на истиот период од 2017 година;
- Вкупните расходи на Буџетот во првите осум месеци од 2018 година изнесуваа 128.472 милиона денари, односно 19,4% од БДП, што е за 1,3% повеќе во однос на истиот период лани;
- Вкупните кредити на банките во август 2018 година се зголемија за 6,2% во споредба со август 2017 година, а вкупниот депозитен потенцијал на банките оствари раст од 11,4%.

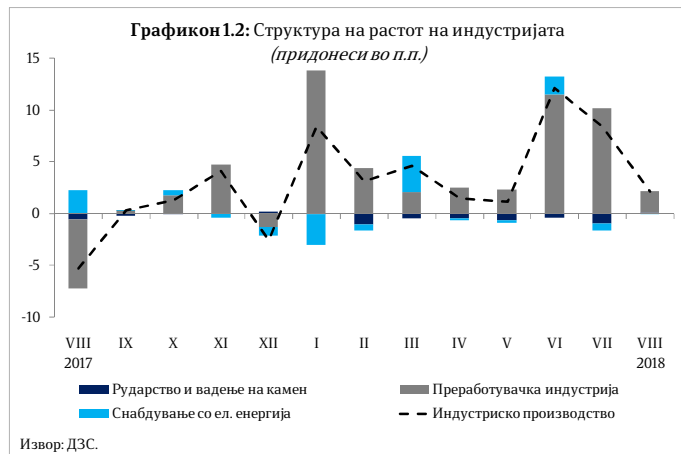
1. РЕАЛЕН СЕКТОР

Индустриско производство

Индустриското производство во август 2018 година забележа раст од 2,1% во споредба со август 2017 година. Растот се должи на позитивните движења во секторот Преработувачка индустрија, каде што производството е зголемено за 2,6% и придонес во растот од 2,1 п.п., а истиот е поддржан со растот во секторот Рударство и вадење камен од 1,0% и придонес од 0,1 п.п.. Секторот Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација бележи пад од 0,8% и негативен придонес во растот на индустриското производство од 0,1 п.п..

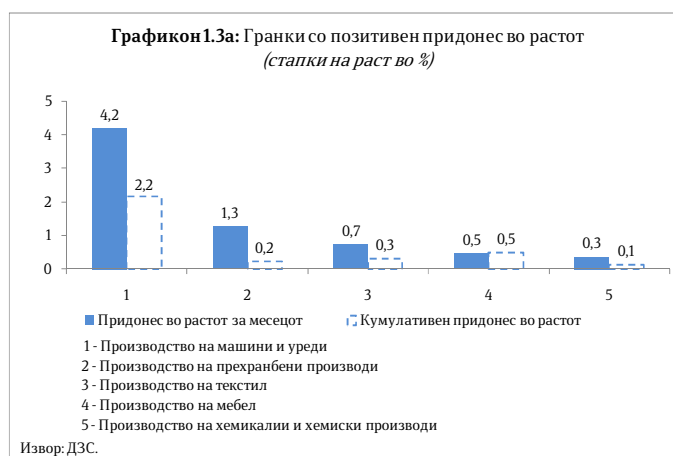
Раст на производството во август бележат 13 од вкупно 27 индустриски гранки кои сочинуваат 52,9% во структурата на вкупното производство, така што висок раст е забележан кај гранките со позначително учество. Кај гранките со повисока додадена вредност, доминантен придонес продолжува да има производството на машини и уреди со раст од 32,5% и придонес во вкупното производство од 4,2 п.п., но гранките производство на моторни возила, производство на електрична опрема и производство на фабрикувани метални производи, кои исто така беа двигатели на растот во август, бележат пад. Производството на прехранбени производи трет месец по ред бележи раст, кој во август 2018 година е засилен и изнесува 11,6%, со што придонесот на оваа гранка во вкупниот раст изнесува 1,3 п.п..

Согласно податоците по наменски групи, раст е забележан во групите: Капитални производи од 8,3% (придонес од 1,8 п.п.), Нетрајни производи за широка потрошувачка од 1,5% (придонес од 0,5 п.п.), Трајни производи за широка потрошувачка од 12,8% (придонес од 0,3 п.п.) и Енергија од 1,9% (придонес од 0,2 п.п.);

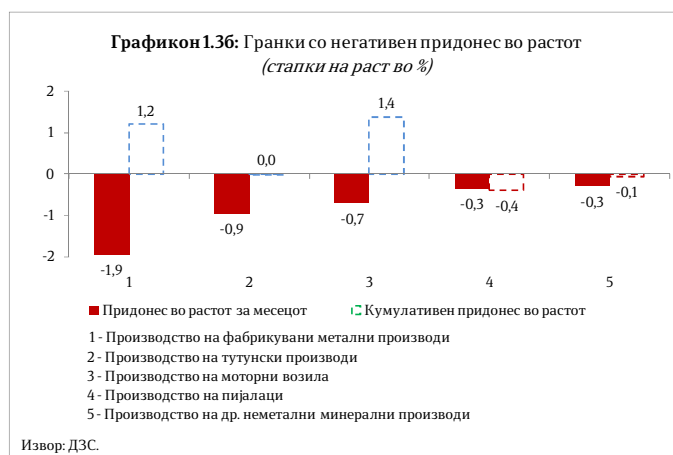
додека намалување на производството има единствено кај групата Интермедијарни производи, освен енергија од 2,0% (придонес од -0,6 п.п.).

Кумулативните податоци укажуваат дека производството во првите осум месеци од 2018 година бележи раст од 5,1%, што во целост се должи на растот во секторот Преработувачка индустрија од 7,2% и придонес од 5,9 п.п., но истиот е ублажен со падот во секторите Рударство и вадење камен од 5,8% и негативен придонес од 0,5 п.п., како и Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 2,5% и негативен придонес од 0,3 п.п..

Податоците од анализата по гранки укажува дека раст е забележан кај 14 од вкупно 27 гранки, кои сочинуваат 52,5% во структурата на вкупното индустриско производство. Од гранките со двоцифрено учество во структурата, раст е забележан кај производството на машини и уреди од 16,8% (придонес од 2,2 п.п.) и производство на прехранбени производи од 2,0% (придонес од 0,2 п.п.), додека пад е забележан единствено кај Снабдувањето со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 2,5% (придонес од -0,3 п.п.).

Кај наменските групи, растот главно е резултат на зголеменото производство во групата Капитални производи од 20,6% (придонес од 4,4 п.п.) и истиот е поддржан од растот на производството кај групата Трајни производи за широка потрошувачка од 37,4% (придонес од 0,9 п.п.), како и кај групата Интермедијарни производи, освен енергија од 2,1% (придонес од 0,6 п.п.). Растот е ублажен со падот на производството кај групите Енергија од 4,0% (придонес од -0,5%) и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 0,9% (придонес од -0,3 п.п.).

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата на годишно ниво во август 2018 година е зголемен за 5,3%. Растот главно се должи на зголемениот број работници во секторот Преработувачка индустрија од 5,7% и е поддржан со растот во секторот Рударство и вадење на камен од 1,9%, како и во секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 1,7%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во август 2018 година во однос на истиот период минатата година покажуваат дека зголемување на бројот на работници има кај групите: Капитални производи од 21,5%, Интермедијарни производи, освен енергија од 8,3%, Енергија од 0,4% и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 0,2%. Пад е забележан единствено во групата Трајни производи за широка потрошувачка од 1,4%.

Бројот на работници во периодот јануари-август 2018 година бележи раст од 7,2%, што главно се должи на зголемениот број работници во секторот Преработувачка индустрија од 8,0%, но и во секторот Рударство и вадење камен од 1,4%, додека бројот на работници во секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација е намален за 0,1%.

Во првите осум месеци од 2018 година, раст на бројот на работници е забележан кај наменските групи: Капитални производи од 22,8%, Интермедијарни производи, освен енергија од 13,2% и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 1,3%, додека пад на бројот на работници има кај групите Енергија од 0,7% и Трајни производи за широка потрошувачка од 0,1%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Економската состојба на деловните субјекти во август 2018 година е поповолна во однос на јули 2018 година, како и во однос на истиот месец од 2017 година.

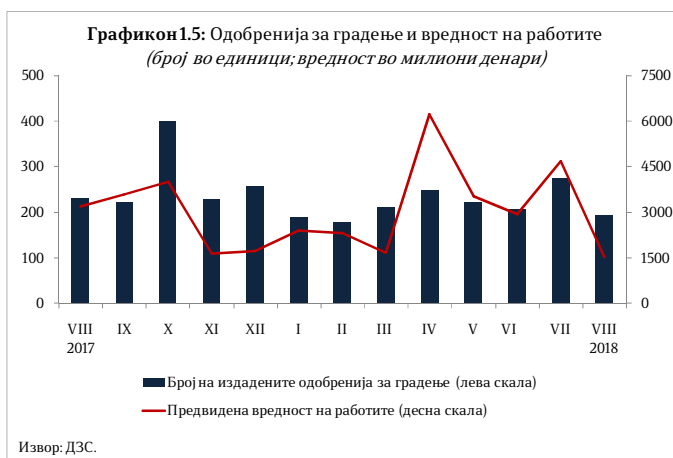
Просечното искористување на капацитетите на деловните субјекти во август изнесува 68,0%, што претставува зголемување во однос на претходниот месец, кога изнесувало 67,9%. На годишно ниво, искористеноста на капацитетите е зголемена за 2,5 п.п..

Најголемо влијание врз ограничувањето на обемот на производството во август имаат следните фактори: недостигот на квалификувана работна сила со 23,3%, недоволната домашна побарувачка со 17,2%, недоволната странска побарувачка со 17,1%, неизвесното економско окружување со 11,1%, финансиските проблеми со 9,7% и конкурентниот увоз со 6,0%.

Состојбата на обезбеденоста на производството со порачки во август 2018 година во однос на јули 2018 година е поповолна, очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни споредено со претходниот месец, а залихите на готови производи на месечно ниво се зголемени.

Број на издадени одобрија за градење и предвидена вредност на објектите

Во август 2018 година издадени се вкупно 192 одобрија за градење, што претставува намалување од 17,2% во однос на истиот месец од 2017 година. Споредено со јули 2018 година, кога биле издадени 276 одобрија за градење, бројот на издадени одобрија за градење бележи пад од 30,4%. Предвидената вредност на објектите според издадените одобрија за градење во однос на август 2017 година е намалена за 52,4%. На месечна основа, вредноста на објектите се намали за 67,6%.

Анализирано по видови објекти, од вкупниот број издадени одобрија за градење, 102 (или 53,1%) се наменети за објекти од високоградба, 30 (или 15,6%) за објекти од нискоградба и 60 (или 31,3%) за објекти за реконструкција.

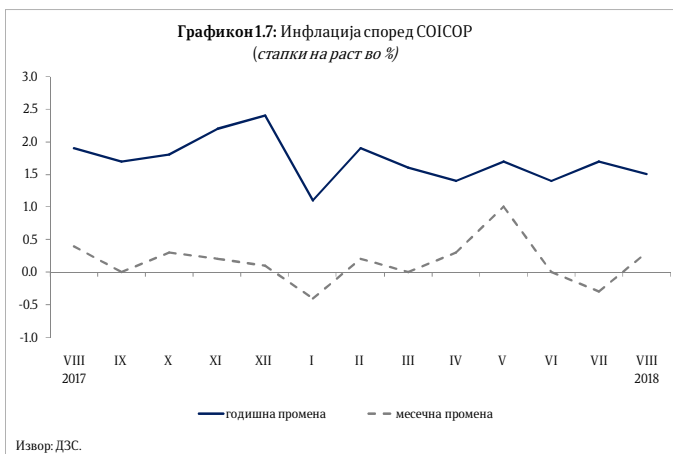

Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 192 издадени одобрија за градба, на 127 објекти (или 66,1%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 65 објекти (или 33,9%) инвеститори се деловни субјекти.

Во август 2018 година предвидена е изградба на 285 станова, со вкупна корисна површина од 24.783 м². Бројот на предвидени станова за изградба во однос на претходниот месец опаднал за 56,0%, а на годишна основа за 49,0%.

Инфлација

Потрошувачките цени во август 2018 година се зголемија за 1,5% во однос на август 2017 година, по годишниот раст од 1,7% во јули 2018 година. Просечната стапка на инфлација во периодот јануари - август 2018 година изнесува 1,5%.

Цените во категоријата Храна и

безалкохолни пијалаци, која има најголемо учество при пресметката на Индексот на трошоците на животот, во август останаа непроменети на годишно ниво.

Највисок годишен раст на цените во август 2018 година е забележан во категоријата Транспорт од 10,9% следена со порастот на цените во категориите: Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици од 5,1%, Рекреација и култура од 3,6%, Ресторани и хотели од 2,2%, Комуникации од 1,0%, Мебел, покуќнина и одржување на покуќнина од 0,5%, Облека и обувки од и Здравје од по 0,4% и Домување, вода, електрика, гас и други горива од 0,2%.

Годишен пад на цените во август 2018 година е регистриран во категоријата Останати стоки и услуги од 0,2%. Цените во категоријата Образование останаа непроменети.

Потрошувачките цени во август 2018 година се зголемени за 0,3% во однос на претходниот месец.

Притоа, зголемување на цените на месечно ниво е забележано во категориите: Транспорт од 2,8%, Рекреација и култура од 0,8%, Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици и Ресторани и хотели од по 0,4% и Здравје од 0,1%.

Пад на цените на месечна основа е регистриран во категориите: Мебел, покуќнина и одржување на покуќнина од 0,5%, Облека и обувки од 0,2% и Останати стоки и услуги од 0,1%.

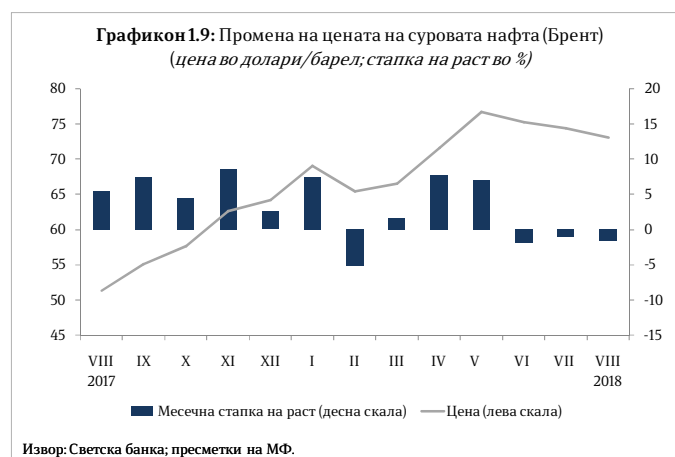
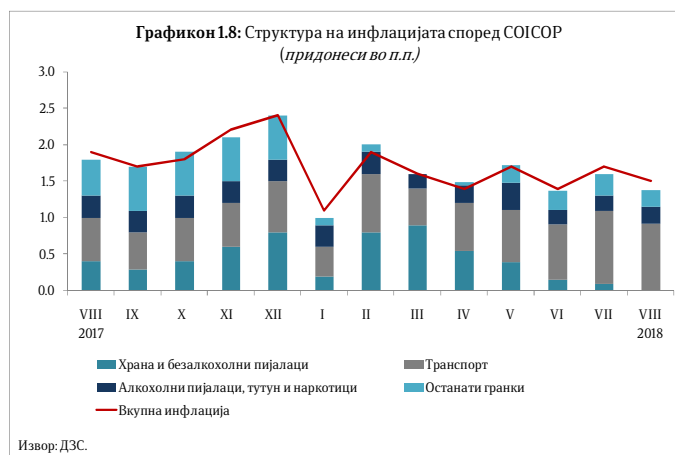
Цените во категориите: Домување, вода, електрика, гас и други горива, Храна и безалкохолни пијалаци, Комуникации и Образование останаа непроменети.

Цените на мало во август 2018 година во однос на истиот месец претходната година се зголемени за 3,3%, а на месечна основа се зголемени за 0,9%. Цените на мало во периодот јануари - август 2018 година се повисоки за 3,0%.

Берзански цени

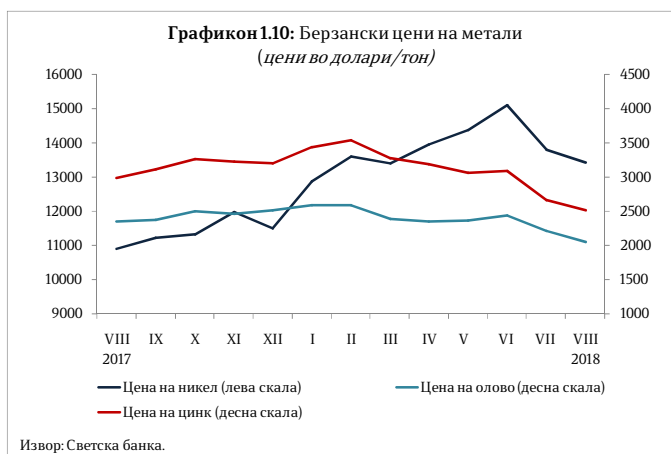
Цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи во август 2018 година споредено со претходниот месец се намали за 1,7% и изнесува 73,1 долар за барел. На годишна основа, цената на нафтата бележи раст од 42,3%. Цената на природниот гас во август 2018 година во однос на јули 2018 година се зголеми за 3,7%.

Што се однесува до металните

производи, никелот како значаен извозен производ, во август 2018 година се тргуваше со просечна цена од 13.411 долари за еден метрички тон (\$/мт) и во однос на претходниот месец бележи намалување на цената од 2,8%. Во однос на август 2017 година, цената на никелот е повисока за 23,1%. Покрај никелот и останатите основни метали во август 2018 година споредено со претходниот месец бележат намалување на цените. Така, цената на оловото се намали за 6,9%, на цинкот за 5,4%, на бакарот за 3,2%, на калајот за 2,5% и на алуминиумот за 1,4%. Цената на железната руда во август е зголемена за 4,0% на месечна основа.

Благородните метали во август 2018 година бележат пад на цените на месечна основа. Така, цената на златото се намали за 2,9%, на платината за 3,2% и на среброто за 4,5%.

Цената на пченицата на светските берзи во август 2018 година споредено со јули 2018 година се зголеми за 5,1%, а цената на пченката забележа пораст од 3,8%.

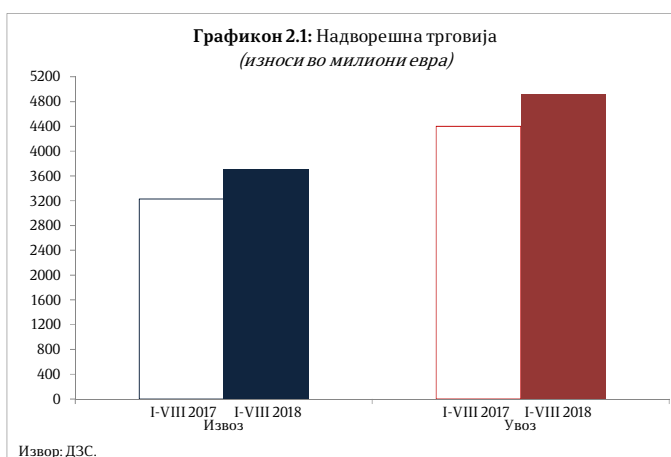
2. НАДВОРЕШНОТРГОВСКА РАЗМЕНА

Вкупната надворешнотрговска размена во првите осум месеци од 2018 година изнесува 8.611,9 милиони евра, што претставува раст од 13,1% во однос на истиот период минатата година.

Во периодот јануари – август 2018 година најголемо учество во вкупната размена има размената на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 28), кое изнесува 71,5%, што претставува зголемување за 1,1 п.п. во однос на истиот период претходната година.

Извоз

Вредноста на извезените стоки во периодот јануари - август 2018 година изнесува 3.699,9 милиони евра и бележи раст од 14,9% (479,6 милиони евра) во однос на истиот период во 2017 година, а физичкиот обем на извозот бележи раст од 4,4%.

Вредноста на извезените стоки во август 2018 година изнесува 452,1 милион евра и бележи раст од 17,4% (67,2 милиона евра) во однос на истиот месец претходната година, а физичкиот обем на извозот се намалил за 2,3%.

Анализирано на месечно ниво, извозот во август 2018 година бележи пад од 6,0% (28,7 милиони евра) во однос на претходниот месец, а доколку се изврши сезонско прилагодување на извозот, истиот регистрира месечен раст од 1,4%.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во периодот јануари – август 2018 година се: хемиски материи и производи, железо и челик, облека, метална руда и отпадоци од метал, пијалаци и тутун и нафта и производи од нафта. Овие шест групи производи сочинуваат 46,8% од вкупниот извоз на државата.

Анализирано според економските групации на земјите, извозот во периодот јануари – август 2018 година споредено со истиот период од 2017 година бележи раст кај групациите: ЕУ 28, ЕФТА, Организација на земјите - извознички на нафта и нафтени деривати, Западен Балкан и Северноамериканска зона на слободна трговија, додека пад има кај групациите: Организација за економска соработка на земји од Азиско - пацифичкиот регион и Заедница на независни држави. Извозот во ЕУ 28 бележи раст од 17,1% на годишно ниво, а кај земјите од Западен Балкан истиот бележи раст од 7,1%, при што извозот на стоки во ЕУ 28 и земјите од Западен Балкан во вкупниот извоз на Република Македонија учествува со 82,7% и 10,7% соодветно.

Увоз

Вредноста на увезените стоки во периодот јануари – август 2018 година изнесува 4.911,9 милиони евра и бележи раст од 11,8% (518,9 милиони евра) во однос на истиот период од 2017 година, а

физичкиот обем на увозот бележи пад од 3,1%.

Вредноста на увозот во август 2018 година изнесува 597,5 милиони евра, што претставува раст од 11,2% (60,0 милиони евра) во однос на истиот месец од 2017 година, а увезените количини стоки се зголемени за 4,9%.

Анализирано на месечно ниво, увозот во август 2018 година бележи пад од 6,8% (43,5 милиони евра) во однос на претходниот месец, а доколку се изврши сезонско прилагодување на увозот, истиот регистрира месечен раст од 0,7%.

Табела 2.1 Преглед на извозот и увозот на селектирани групи производи

Извоз на нафта и производи од нафта*)					Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I - VIII - 2017	I - VIII - 2018	Салдо	Стапки во%		I - VIII - 2017	I - VIII - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	80,4	94,7	14,3	17,8	.000 Т	687,4	668,6	-18,9	-2,7
Мил. ЕУР	32,1	45,1	13,0	40,4	Мил. ЕУР	290,6	348,2	57,6	19,8
Мил. \$	35,7	53,8	18,2	51,0	Мил. \$	321,5	415,3	93,9	29,2

*)Претходни податоци

Извоз на хемиски производи*)					Увоз на хемиски производи*)				
	I - VIII - 2017	I - VIII - 2018	Салдо	Стапки во%		I - VIII - 2017	I - VIII - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	28,3	17,1	-11,1	-39,3	.000 Т	19,4	20,6	1,2	6,3
Мил. ЕУР	662,7	765,7	103,0	15,5	Мил. ЕУР	117,1	139,6	22,4	19,1
Мил. \$	731,9	915,3	183,4	25,1	Мил. \$	129,0	167,2	38,2	29,6

*)Претходни податоци

Извоз на железо и челик *)					Увоз на железо и челик*)				
	I - VIII - 2017	I - VIII - 2018	Салдо	Стапки во%		I - VIII - 2017	I - VIII - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	464,1	499,6	35,5	7,6	.000 Т	484,7	551,3	66,6	13,7
Мил. ЕУР	303,4	345,2	41,8	13,8	Мил. ЕУР	246,1	304,0	57,9	23,5
Мил. \$	336,3	412,0	75,7	22,5	Мил. \$	272,2	365,1	92,9	34,1

*)Претходни податоци

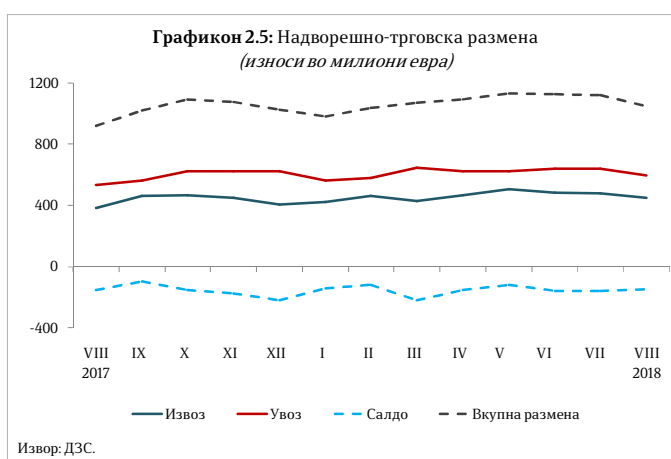
Салдо на трговска размена

Во периодот јануари - август 2018 година, трговскиот дефицит се зголеми за 3,4% односно 39,4 милиони евра споредено со истиот период минатата година.

Во август 2018 година, трговскиот дефицит се намали за 4,7% односно 7,2 милиона евра споредено со август 2017 година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, зголемувањето на дефицитот е резултат од проширувањето на негативното салдо во размената со индустриски набавки, стоки за

инвестиции без транспортна опрема, горива и мазива и храна и пијалаци, како и намалувањето на позитивното салдо во размената со стоки за широка потрошувачка. Од друга страна, кон намалување на дефицитот дејствуваше зголемувањето на позитивното салдо во размената со транспортна опрема.

Во периодот јануари – август 2018 година, 94,6% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Грција, Кина и Србија, а потоа следуваат: Турција, Италија, Јужна Африка, САД, Полска и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Белгија и Шпанија.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 87,7% од трговската размена во периодот јануари – август 2018 година е реализирана во евра, што во однос на истиот период од 2017 година претставува зголемување за 0,5 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 93,1% и 83,6%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е зголемена за 0,5 п.п., додека застапеноста на еврото кај увозот е зголемена за 0,4 п.п. во однос на периодот јануари – август 2017 година.

валута	I - VIII - 2017					I - VIII - 2018					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%		
ЕУР	2.937,7	3.656.249.079	61,5894	225.186.187.012	83,2	2.915,3	4.106.172.540	61,5198	252.610.913.413	83,6	449.923.461	12,3
УСД	1.232,0	772.182.877	55,9211	43.181.315.898	16,0	1.122,0	908.799.888	51,3768	46.691.230.090	15,5	136.617.011	17,7
ГБП	3,1	14.274.841	70,8507	1.011.382.499	0,4	4,3	19.542.242	69,6777	1.361.658.454	0,5	5.267.400	36,9
ЕУР+УСД+ГБП	4.172,8			269.378.885.409	99,2	4.041,5			300.663.801.957	99,5		
вк извоз:	4.182,1			270.584.802.831	100,0	4.052,8			302.182.122.315	100,0		11,7

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

3. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Буџетски приходи според економската класификација

Вкупните приходи на Буџетот во првите осум месеци од 2018 година изнесуваат 121.634 милиони денари, односно 18,3% од БДП, што претставува поголемо остварување за 4,8% во однос на истиот период од 2017 година.

Даночните приходи во наведениот период се реализирани во износ од 73.197 милиони денари и во однос на истиот период претходната година се зголемени за 7,0%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 31.954 милиони денари, што претставува зголемување за 0,6% во однос на минатата година, со доминантно учеството во вкупните даночни приходи од 43,7%. Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 48.547 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 16.593 милиони денари (бруто наплатата е повисока за 8,1%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 26,2% споредено со истиот период во 2017 година). Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ од увоз кој забележува поголемо остварување за 12,6%, додека ДДВ од прометот во земјата забележа намалување од 1,1%.

Акцизите се остварени во износ од 16.550 милиони денари (учество од 22,6% во даночните приходи), што претставува зголемување од 9,9%. Така, од овие два

индиректни данока вкупно се остварени приходи од 48.504 милиони денари, што претставува 66,3% од вкупните даночни приходи во овој период.

Приходите од персоналниот данок се остварени во износ од 10.198 милиони денари и забележуваат раст од 6,4% на годишна основа, при што 67,4% од персоналниот данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања, 8,7% од приходи од капитал, 6,6% од приходи по основ на договор на дело, 6,0% од приходи од игри на среќа и наградни игри и 3,7% од приходи од имот и имотни права. Приходите од данокот на добивка во овие осум месеци изнесуваа

10.503 милиони денари и забележаа поголемо остварување за 25,2% во однос на истиот период претходната година, што е главно резултат на данокот наплатен по основ на месечни аконтации (зголемување од 23,5%), доплатите по даночни биланси (зголемување од 36,9%) и задржаниот данок за странски правни лица (зголемување од 39,2%).

Приходите од царина се остварени во износ од 3.660 милиони денари и забележаа зголемување од 9,0%. Приходите од други даноци со остварен износ од 332 милиона денари забележаа поголемо остварување за 18,6% во однос на минатата година.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 36.566 милиони денари, што претставува поголемо остварување за 7,0% споредено со истиот период од 2017 година, при што наплатата кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување е повисока за 6,8%, а кај придонесите за вработување и придонесите за здравствено осигурување за 7,3%.

Неданочните приходи се остварени во износ од 7.866 милиони денари и во однос на истиот период во 2017 година забележаа помало остварување од 10,8% (во овие приходи се приходите од профит од јавни институции, административни такси и глоби, концесии и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, се остварија во износ од 1.007 милиони денари, што е зголемување од 76,4% во однос на минатата година.

Приходите од странски донации од меѓународна и билатерална соработка се остварија во износ од 1.791 милион денари и се намалени за 39,9% во однос на истиот период лани.

Приходи по буџетски корисници

Буџетските приходи, односно приливот на средства во Централниот буџет, се остваруваат главно преку Министерството за финансии – функции на државата и

во периодот јануари – август 2018 година изнесуваат 119.445 милиони денари, односно 94,6% од приходите на сите буџетски корисници, а претставуваат 75,3% од годишниот план на овој буџетски корисник.

Во рамки на Министерството за финансии – функции на државата преовладуваат даночните приходи кои претставуваат 60,5% од вкупните приходи и приливи на овој буџетски корисник, при што нивната наплата до август достигна 64,8% од годишниот план. Приливот на средства по основ на задолжување во странство во овој период изнесува 30.529 милиони денари, што претставува 25,6% од вкупниот износ на овој буџетски корисник.

Следен буџетски корисник со најголеми приходи и прилив на средства е Министерството за образование и наука, чии приходи изнесуваат 1.905 милиони денари, односно 1,5% од приходите и приливот на средства на сите буџетски корисници и најголемиот дел од тој износ (80,8%) претставуваат неданочни приходи, главно по основ на такси и надоместоци.

Министерството за здравство оствари приходи во износ од 851 милион денари, што претставува 0,7% од приходите и приливот на средства на сите буџетски корисници и 43,6% од тој износ претставуваат даночни приходи. Останатите буџетски корисници збирно имаат остварено 3,2% од вкупните приходи и приливи. Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следниот линк (<http://finance.gov.mk/mk/node/693>).

Во однос на буџетските фондови, најмногу приходи остварува Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, кои во периодот јануари – август 2018 година изнесуваат 45.062 милиона денари и претставуваат 66,3% од годишниот план на Фондот. Фондот за здравствено осигурување на Македонија во овој период има остварено приходи во износ од 19.641 милион денари, односно 68,3% од годишниот план на Фондот. Агенцијата за вработување на Република Македонија во првите осум месеци од 2018 година остварила приходи во висина од 1.575 милиони денари, што претставува 67,6% од годишниот план.

Буџетски расходи според економската класификација

Вкупните расходи на Буџетот во првите осум месеци од 2018 година изнесуваат 128.472 милиона денари, односно 19,4% од БДП, што е за 1,3% повеќе во однос на истиот период лани.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 122.867 милиони денари учествуваа со 95,6% и се зголемени за 5,6% во однос на истиот период од 2017 година.

Платите и надоместоците се реализирани во износ од 17.463 милиони денари што претставува намалување за 0,1% во однос на истиот период претходната година, а нивното структурно учество во вкупните расходи на Буџетот изнесува 13,6%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 9.064 милиони денари и споредено со истиот период од 2017 година забележаа зголемување од 0,1%.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 90.598 милиони денари. Средствата за трансфери забележаа поголема реализација за 8,2% споредено со истиот период во 2017 година и истите учествуваа со 70,5% во вкупните расходи.

Средствата за социјални трансфери изнесуваа 66.389 милиони денари, забележаа раст од 7,0% и учествуваа со 51,7% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, кои зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, се реализирани во износ од 40.319 милиони денари, што е зголемување за 5,1% споредено со истиот период од 2017 година и учествуваат со 31,4% во вкупните расходи.

Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 18,1%, односно забележаа поголема реализација за 13,0%, а се реализирани во износ од 23.313 милиони денари. Блок дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 10.423 милиони денари забележаа зголемување од 4,1%, во споредба со истиот период претходната година. Субвенциите и трансферите изнесуваа 11.418 милиони денари што е зголемување од 23,9% споредено со минатата година.

Каматните расходи изнесуваат 5.742 милиона денари, што е за 6,7% помалку во споредба со истиот период од 2017 година. Расходите за камати од домашно задолжување се зголемени за 0,2%, додека каматите од странско задолжување се намалени за 9,5%.

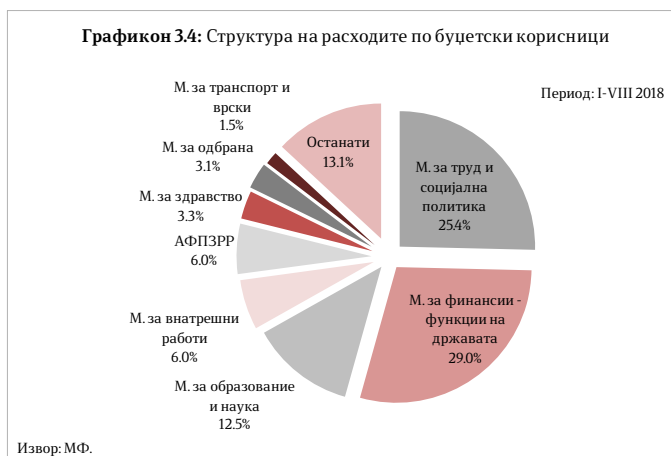
Во анализираниот период, средствата за капитални расходи се реализирани во износ од 5.605 милиони денари со структурно учество од 4,4% во вкупните расходи (0,8% учество во БДП), односно забележаа пониска реализација за 46,2% во споредба со истиот период лани.

Расходи по буџетски корисници

Во продолжение е даден осврт на буџетските расходи за најголемите буџетски корисници, чиј вкупен годишен буџет изнесува 88,6% од вкупниот буџет на сите буџетски корисници.

Во периодот јануари – август 2018 година, преку разделот Министерство за финансии – функции на држава¹ реализирани се 33.023 милиони денари, што претставува 84,2% од годишниот буџет. Најголем дел од расходите или 71,3% отпаѓаат на отплата на главнина, за што во периодот јануари – август 2018 година потрошени се 23.559 милиони денари, односно 104,7% од средствата планирани за оваа намена во 2018 година. По однос на каматни плаќања отпаѓаат 17,4% од вкупните расходи, за што се реализирани 5.750 милиони денари или 66,4% од планираното.

Министерството за труд и социјална политика во периодот јануари – август 2018 година реализираше 28.922 милиона денари или 66,3% од вкупниот буџет за 2018 година. Притоа, најголем дел (73,2%) од расходите во овој период се наменети за тековни трансфери до вонбуџетските фондови, за што се потрошени 21.159 милиони денари или 66,8% од средствата наменети за 2018 година. Втора најзначајна расходна ставка се социјалните бенефиции, кои учествуваат со 18,9% во вкупните расходи. За оваа намена реализирани се 67,8% (5.453 милиони денари) од планираните за 2018 година.

Министерството за образование и наука во периодот јануари – август 2018 година изврши буџетски средства во износ од 14.264 милиони денари, што е 56,7% од вкупниот буџет за 2018 година. Најголем дел од расходите (63,2%) претставуваат тековни трансфери до ЕЛС, за што се потрошени 9.010 милиони денари или 65,3% од вкупно планираните средства. Плати и надоместоци се втора најзначајна ставка со учество од 15,5%, за што се потрошени 2.216 милиони денари, односно 63,3% од вкупно предвидените. За стоки и услуги (кои учествуваат со 13,1% во вкупните расходи) реализирани се 1.869 милиони денари, што претставува 44,7% од вкупно предвидените средства за тековната година.

¹ Во рамките на разделот *функции на држава* опфатени се следниве активности: навремено сервисирање на обврските (отплата на камата и главнина) на државата по основ на домашно и странско задолжување; редовна исплата на оперативните трошоци на државата по претходно доставена документација за исплата; учество во капиталот на меѓународни финансиски институции; плаќање ДДВ по основ на капитални инвестиции финансирани од донации, финансирање на проектите од поодделните компоненти од ИПА (национално кофинансирање и ИПА средствата од ЕУ). Исто така, во рамките на овој раздел, а согласно со Законот за буџетите на Република Македонија и Законот за извршување на Буџетот, предвидени се средства за покривање елементарни непогоди и средства за финансирање на непредвидените расходи во текот на фискалната година.

Во првите осум месеци од 2018 година, Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој (АФПЗРР) реализираше средства во износ од 6.838 милиони денари, што претставува 79,3% од планираните средства за тековната година. Најзначајна расходна ставка претставува субвенции и трансфери (со учество од 93,0%), за што во анализираниот период се извршени 6.359 милиони денари или 93,8% од планираното.

Во периодот јануари – август 2018 година од страна на Министерството за внатрешни работи реализирани се вкупно 6.832 милиона денари, што претставува 66,3% од сопствениот буџет за 2018 година. Најзначајна расходна ставка претставуваат плати и надоместоци со учество од 71,0%, за што се потрошени 4.849 милиони денари или 66,4% од планираното. Втора најзначајна ставка се стоки и услуги со учество од 15,8%, за што се реализирани 1.077 милиони денари или 63,5% од годишниот план.

Министерството за здравство во првите осум месеци од годината реализираше буџетски средства во износ од 3.806 милиони денари, што е 57,2% од вкупниот буџет за 2018 година. Тековните трансфери до вонбуџетските фондови имаат најголемо учество во расходите со 60,0%, за што во периодот јануари – август 2018 година потрошени се 2.283 милиони денари или 81,8% од средствата наменети за 2018 година. Стоките и услугите се втора најзначајна ставка со учество од 30,4% во вкупните расходи, а во анализираниот период за оваа намена потрошени се 1.157 милиони денари, односно 57,8% од вкупно предвидените. Реализацијата на капиталните расходи (кои учествуваат со 7,8% во вкупните расходи) изнесува 17,1% односно извршени се 297 милиони денари.

Министерството за одбрана во периодот јануари – август 2018 година изврши буџетски средства во износ од 3.580 милиони денари, што е 55,0% од вкупниот буџет за 2018 година. Платите и надоместоците имаат најголемо учество со 69,0%, за што во првите осум месеци реализирани се 2.470 милиони денари, што претставува 65,3% од вкупно предвидените средства за тековната година. Стоките и услугите учествуваат со 21,6% во вкупните расходи, за што во анализираниот период се потрошени 774 милиони денари, односно 45,0% од вкупно предвидените.

За Финансирање на дејностите од областа на културата² во периодот јануари – август 2018 година извршени се средства во износ од 2.016 милиони денари, што е 54,2% од вкупниот буџет за 2018 година. Платите и надоместоците имаат највисоко учество во вкупните расходи со 33,7%, а нивната реализација во првите осум месеци изнесува 64,7%, односно извршени се 680 милиони денари. Субвенциите и трансферите учествуваат со 33,6%, а за оваа намена реализирани се 677 милиони денари или 55,4% од планираното. За капитални расходи реализирани се 388

---

² Со финансирањето на дејностите од областа на културата се поддржуваат програмите на установите од областа на културата во издавачката дејност, библиотекарството, филмската дејност, музичката и сценско-уметничката дејност, заштитата на културното наследство, ликовната и галериската дејност, културно-уметничките манифестации, музејската и кинотечната дејност, меѓународната соработка од областа на културата, поддршката на младите таленти, организациите од областа на културата, децентрализацијата на власта и поинтензивното реализирање на капиталните проекти.

милиони денари, што претставува 40,5% од вкупно предвидените средства за тековната година, а оваа ставка претставува 19,2% од вкупните расходи.

Министерството за транспорт и врски во првите осум месеци од 2018 година реализираше средства во износ од 1.720 милиони денари, што е 28,4% од вкупниот буџет за 2018 година. Капиталните расходи имаат највисоко учество во вкупните расходи со 68,6%, а нивната реализација во периодот јануари – август 2018 година изнесува 22,7%, односно извршени се 1.180 милиони денари. Субвенциите и трансферите учествуваат со 25,3% во вкупниот буџет на овој корисник и за оваа намена извршени се средства во износ од 435 милиони денари.

Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следниот линк (<http://finance.gov.mk/mk/node/693>).

Буџетско салдо

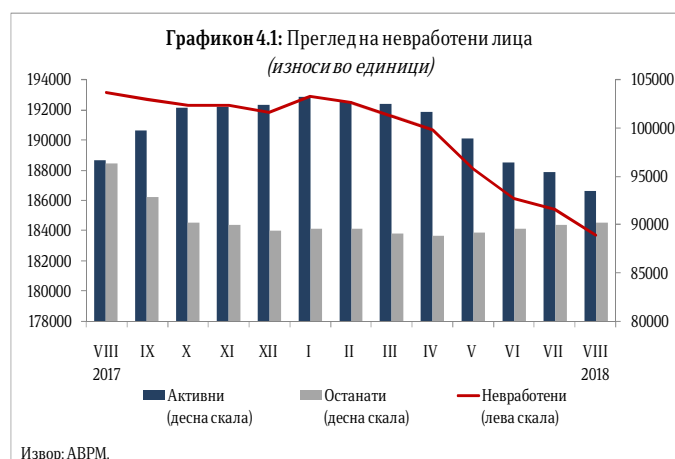
Во периодот јануари – август 2018 година е остварен дефицит во Буџетот на Република Македонија од 6.838 милиони денари, што претставува 1,03% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 6.626 милиони денари и претставува 1,0% од БДП.

4. СОЦИЈАЛЕН СЕКТОР

Нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ

Во периодот јануари – август 2018 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 133.207 нови засновани работни односи. Вкупниот број нововработени во овој период е повисок за 10,6% во однос на истиот период од 2017 година.

Од вкупниот број нововработени, 41,7% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење сезонски работи. Од вкупниот број засновани нови работни односи во август 2018 година, 17,5% се од евиденцијата на невработени.

Вкупниот број невработени лица во август 2018 година изнесува 183.739, од кои 93.522 се активни баратели на работа, а 90.217 се останати невработени лица. Во однос на истиот месец претходната година, вкупниот број невработени лица е намален за 4,9%.

Најголем дел од невработените лица (66,8%) се градско население, а според половата структура 57,9% се мажи. Според степенот на образование, поголемиот дел, односно 57,2% од невработените се со непотполно средно образование или помалку, 28,0% се со завршено средно образование, додека 14,8% имаат вишо или повисоко ниво на образование.

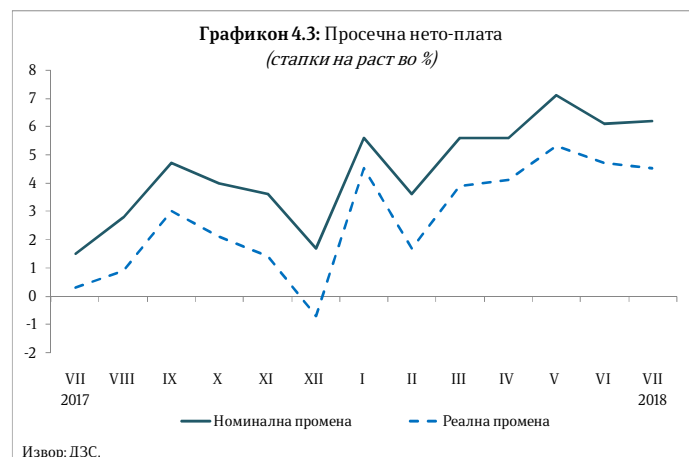
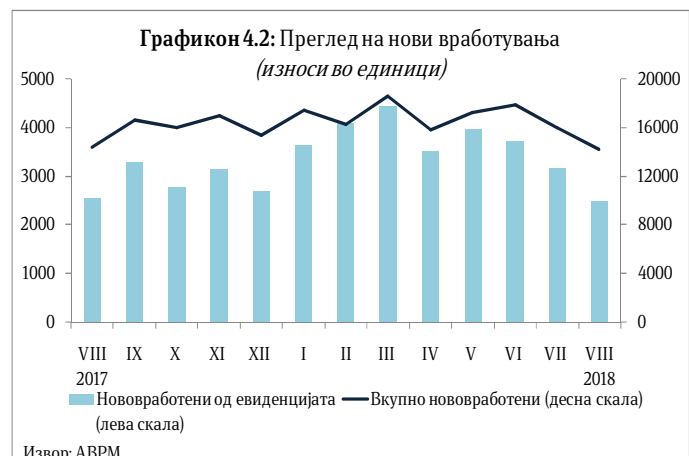
По возрасни групи, најголемиот дел или 48,0% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 49,8% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 8,4% чекаат 8 и повеќе години.

Плати

Просечната номинална нето-плата во јули 2018 година оствари годишен раст од 6,2%, а во однос на претходниот месец е пониска за 0,5%. Најголем раст на просечната нето-плата се забележува во следните сектори: Рударство и вадење камен (26,6%), Информации и комуникации (15,1%) и Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (12,6%).

Реалните плати во јули забележаа годишен раст од 4,5%.

Просечната номинална бруто-плата во јули 2018 година оствари годишен раст од 6,0%, а во однос на претходниот месец е пониска за 0,6%. Најистакнат раст на просечната бруто-плата се забележува во следните сектори: Рударство и вадење камен (25,1%), Информации и комуникации (15,6%), и Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (12,0%). Реалната бруто-плата забележаа годишен раст од 4,3%.

Пензии

Во август 2018 година, во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 313.566 пензионери, што претставува зголемување од 2,1% во однос на истиот период минатата година. На месечно ниво, бројот на корисници на пензија е повисок за 863 лица. Од вкупниот број пензионери, 64,2% се корисници на старосна пензија, 24,3% се корисници на семејна пензија и 11,5% се корисници на инвалидска пензија.

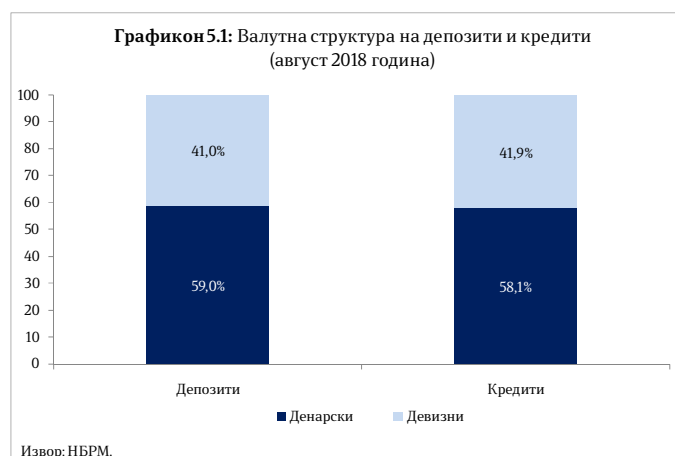
Просечната пензија во август 2018 година изнесува 14.121 денар и е за 2,3% повисока во однос на истиот месец минатата година. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во јули 2018 година (последни расположливи податоци) изнесува 58,7%.

Просечната старосна пензија во август изнесува 15.414 денари, просечната инвалидска пензија изнесува 12.801 денар, а просечната семејна пензија 11.331 денар. За исплата на пензиите во август 2018 година се потрошени 4.338,49 милиони денари, што претставува 52,1% од вкупните социјални трансфери.

5. МОНЕТАРЕН И ФИНАНСИСКИ СЕКТОР

Во август 2018 година, Народна банка на Република Македонија ја намали основната каматна стапка од 3,0% на 2,75%, како резултат на континуирано поволните движења на девизниот пазар, кои покажуваат солидна надворешна позиција и стабилни очекувања на економските субјекти. Поволни се и поместувањата во депозитната база на банките, што исто така е сигнал за стабилни очекувања и доверба. Каматната стапка на расположливите депозити на 7 дена остана непроменета во однос на минатиот месец и изнесува 0,3%.

Примарни пари

Во август 2018 година, примарните пари³ регистрираа раст од 4,1% на годишна основа, во услови на раст на вкупните ликвидни средства на банките од 2,1% и готовите пари во оптек од 5,9%.

На месечно ниво, примарните пари регистрираа пад од 5,7%, како резултат на намалување на вкупните ликвидни средства на банките и готовите пари во оптек за 10,3% и 1,0%, соодветно.

Депозитен потенцијал⁴

Вкупните депозити на банките во август 2018 година регистрираа раст од 1,4% на месечно ниво. Секторската анализа укажува дека споредено со претходниот месец, депозитите на приватните претпријатија се зголемија за 3,6%, а депозитите на домаќинствата за 0,4%.

Од аспект на валутата, во август 2018 година споредено со претходниот месец депозитите во домашна валута се зголемија за 1,8%, а депозитите во странска валута за 1,0%.

Вкупниот депозитен потенцијал во август 2018 година оствари раст од 11,4% на годишна основа. Анализирани според валутата, депозитите во домашна валута и депозитите во странска валута се зголемија за 12,7% и 9,7%, соодветно.

Од аспект на секторот, на годишно ниво депозитите на претпријатијата овој месец бележат раст од 11,7%, а депозитите на домаќинствата од 8,8%.

Според рочноста, на годишно ниво краткорочните депозити се зголемија за 5,6%, а долгорочните депозити за 14,9%.

Валутната структура на депозитите и понатаму е стабилна, при што депозитите во домашна валута имаат поголемо учество во депозитната база кое изнесува 59,0%.

Табела 5.1. Депозитен потенцијал и кредити на приватен сектор;

Депозитен потенцијал и кредити на приватен сектор (август 2018 година)	Во милиони денари	Месечна промена	Годишна промена
Депозитен потенцијал	359.404	1,4%	11,4%
Денари	212.156	1,8%	12,7%
Странска валута	147.248	1,0%	9,7%

³Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

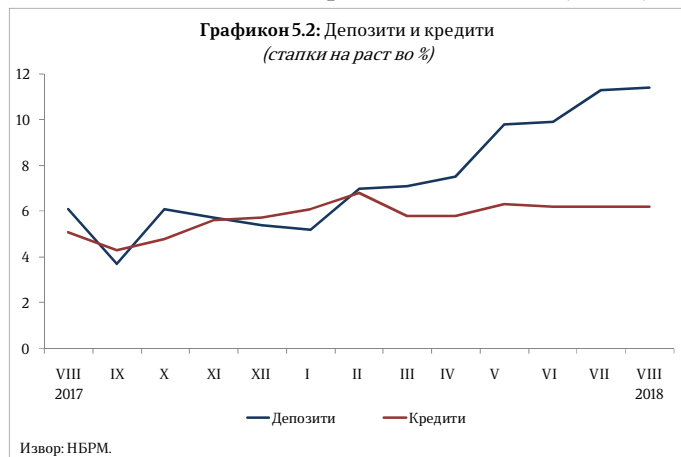
⁴НБРМ ги објави податоците од монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки, по нова методологија. Методолошките промени се направени заради усогласување со препораките од новообјавениот Прирачник и упатство за монетарната и финансиската статистика на ММФ од 2016 година (MFSMCG – IMF, 2016) и Техничката мисија на ММФ од областа на монетарната и финансиската статистика во НБРМ од 2015 година.

Краткорочни	161.482	0,5%	5,6%
Долгорочни	99.905	1,2%	14,9%
Кредити на приватен сектор			
Денари	179.004	0,4%	8,7%
Странска валута	128.851	0,0%	2,9%
Краткорочни	56.138	0,4%	6,3%
Долгорочни	232.965	0,3%	8,6%
Сомнителни и спорни побарувања	15.633	0,0%	-17,7%

Извор: НБРМ

Кредити на банките

Во август 2018 година, вкупните кредити на банките кон приватниот сектор се зголемија за 0,2% во споредба со минатиот месец. Секторската анализа укажува дека во август 2018 година кредитите кон претпријатијата се намалија за 0,1%, додека кредитите кон домаќинствата регистрираа раст од 0,6%. Од аспект на валутата, во август 2018 година, на месечно ниво денарските кредити регистрираа раст од 0,4%, а девизните кредити останаа непроменети.

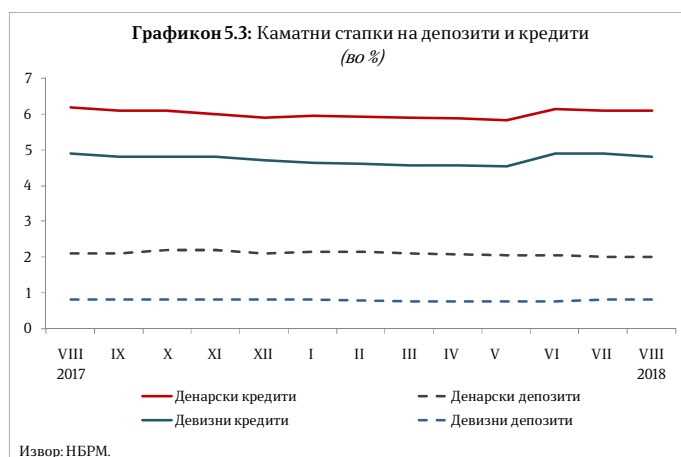

На годишна основа, во август 2018 година вкупните кредити се зголемија за 6,2%, во услови на раст на кредитите на домаќинствата од 9,9% и на кредитите кон претпријатијата од 2,6%. Кредитите во домашна валута се зголемија за 8,7%, а кредитите во странска валута за 2,9%.

Од аспект на рочноста, долгорочните кредити бележат годишен раст од 8,6%, а краткорочните кредити од 6,3%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во август 2018 година, вкупната каматна стапка на кредитите се намали за 0,02 п.п. во споредба со претходниот месец и изнесува 5,49%. Каматната стапка на денарските кредити се намали за 0,01 п.п. и изнесува 6,05%, а каматната стапка на девизните кредити се намали за 0,02 п.п на месечно ниво и изнесува 4,84%.

депозитите во август 2018 година изнесува 1,42% и е непроменета во однос на минатиот месец. Каматната стапка на денарските депозити остана непроменета и изнесува 1,98%, а каматната стапка на девизните депозити се зголеми за 0,01 п.п. во споредба со минатиот месец и изнесува 0,78%.

Пазар на капитал

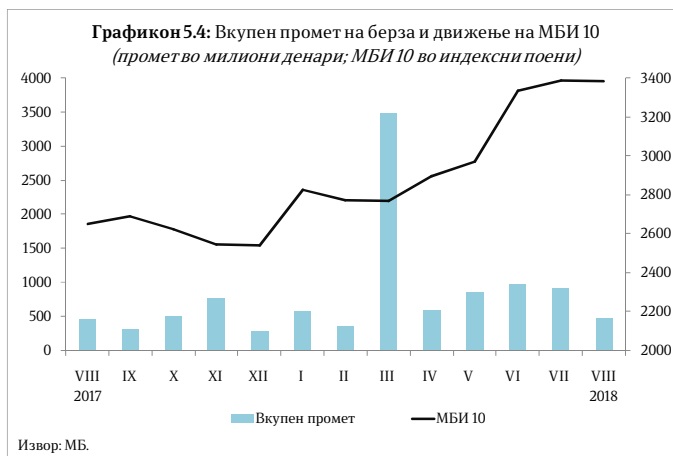
На пазарот на капитал, во август 2018 година вкупниот промет на берзата регистрираше пад од 48,6% на месечно ниво, како резултат на намалувањето на прометот од блок трансакции и класичното тргување за 58,9% и 34,5%, соодветно.

Вкупниот промет на берзата во август 2018 година изнесуваше 468,8 милиони денари и истиот е зголемен за 1,5% на годишно ниво. Македонскиот берзански индекс МБИ-10 на крајот на август 2018

година изнесуваше 3.383,38 индексни поени, при што на месечно ниво индексот е намален за 0,1%, а во однос на истиот месец претходната година индексот е зголемен за 27,8%.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на август 2018 година изнесуваа 2.698,6 милиони евра и во однос на претходниот месец се зголемени за 75,8 милиони евра, а во однос на август 2017 година за 423,2 милиона евра.

Министерство за финансии
Сектор за макроекономска политика
„Даме Груев“ бр. 12, 1000 Скопје
<http://www.finance.gov.mk/mk>
<http://www.finance.gov.mk/mk/node/693>